

Найчастіші запитання щодо виплат для громадян України, які перебувають у Польщі

(правовий стан на 1 червня 2026 р.)

1) Хто має право на отримання медичних послуг після 5 березня 2026 р.?

З 5 березня 2026 р. громадяни України (а також їхні діти), які прибули до Польщі з України після 23 лютого 2022 р. у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави, за умови наявності номера PESEL зі статусом UKR, можуть користуватися медичними послугами, що фінансуються за рахунок державних коштів, у наведених нижче випадках:

1. як особи, які користуються тимчасовим захистом у Польщі та належать до груп, що підлягають спеціальному захисту.

До груп, що підлягають спеціальному захисту, належать громадяни України, які мають статус особи, що користується тимчасовим захистом, тобто мають номер PESEL зі статусом UKR і:

- стали жертвами катувань або зґвалтування, або
- не досягли 18-річного віку, або
- мають довідку про проживання в об'єкті колективного розміщення, або
- є вагітними, перебувають у періоді пологів або післяпологовому періоді

2. як особи, які користуються тимчасовим захистом та охоплені медичним страхуванням у Польщі.

Громадяни України, які мають статус особи, що користується тимчасовим захистом (статус UKR), але не належать до жодної із зазначених вище груп, що підлягають спеціальному захисту, можуть користуватися медичними послугами, що фінансуються за рахунок державних коштів, лише за умови, що вони будуть охоплені медичним страхуванням у Польщі.

Громадяни України охоплюються медичним страхуванням, якщо мають підставу для обов'язкового медичного страхування або застрахувалися добровільно.

Обов'язковим медичним страхуванням охоплюються громадяни України, які мають статус особи, що користується тимчасовим захистом, зокрема ті, які:

- **є працівниками**, тобто перебувають у трудових відносинах;
- **є виконавцями за цивільно-правовими договорами**, тобто виконують роботу на підставі агентського договору, договору доручення або іншого договору про надання послуг;
- **є підприємцями**, тобто здійснюють несільськогосподарську діяльність;
- **є пенсіонерами за віком або по інвалідності**, тобто отримують пенсійні виплати за віком або по інвалідності, зокрема з-за кордону, у тому числі з України;
- **мають статус безробітної особи**, тобто зареєстровані в управлінні праці (незалежно від того, чи отримують допомогу);
- **є учнями, студентами або аспірантами** – якщо вони не можуть бути зареєстровані в системі страхування як члени сім'ї та не підлягають страхуванню з іншої підстави (наприклад, трудових відносин).

Крім того, громадяни України – особи, які користуються тимчасовим захистом у Польщі та не мають підстави для обов'язкового медичного страхування, **можуть бути зареєстровані в системі страхування як члени сім'ї осіб, охоплених таким страхуванням у Польщі**. Членом сім'ї застрахованої особи є:

- **рідна дитина**, дитина другого з подружжя, усиновлена дитина, онук або стороння дитина, щодо якої встановлено опіку, або стороння дитина в межах прийомної сім'ї чи сімейного дитячого будинку – до досягнення нею 18 років, а якщо вона далі навчається у школі або здобуває освіту в закладі вищої освіти чи аспірантурі – до досягнення 26 років, натомість якщо вона має рішення про значний ступінь інвалідності або інше рішення, що прирівнюється до нього, – без вікових обмежень,
- **чоловік або дружина**,
- **висхідні родичі** (батьки, дідусі й бабусі, прадідусі й прабабусі), які ведуть із застрахованою особою спільне домашнє господарство, якщо вони не мають власної підстави для медичного страхування, наприклад пенсії за віком / пенсії по інвалідності, перенесеної з України до Польщі.

Громадяни України, які не належать до жодної з груп, що підлягають

спеціальному захисту, і, крім того, не мають підстави для обов'язкового медичного страхування, а також не можуть бути зареєстровані в системі медичного страхування як члени сім'ї особи, охопленої медичним страхуванням, можуть отримати доступ до медичних послуг **лише шляхом укладення договору про добровільне медичне страхування**. Для укладення такого договору вони повинні звернутися до воєводського відділення або представництва Національного фонду здоров'я, компетентного за їхнім місцем проживання в Польщі, і подати там відповідну заяву.

Як правило, охоплення добровільним страхуванням залежить від внесення **додаткової оплати**, розмір якої залежить від періоду, протягом якого відповідна особа не була застрахована. В обґрунтованих випадках, за заявою особи, яка клопоче про охоплення її добровільним медичним страхуванням, Національний фонд здоров'я може відмовитися від стягнення оплати або розподілити її на щомісячні платежі, але не більше ніж на 12 платежів. Існує також можливість звільнення від додаткової оплати, якщо це впливає з матеріального становища особи, яка страхується, її сімейних умов, стану здоров'я або інших обставин, що вказують на складну життєву ситуацію. Такі заяви розглядаються індивідуально.

3. як особи, які користуються тимчасовим захистом, не належать до особливо захищених груп і не охоплені медичним страхуванням.

Особи, які користуються тимчасовим захистом, але не належать до жодної з груп, що підлягають спеціальному захисту, і не мають медичного страхування, мають право на безоплатні послуги лише у випадку, коли вони опиняться у стані раптової загрози здоров'ю, і лише в необхідному обсязі, а також на ті послуги, які належать кожній особі, що перебуває в Польщі, незалежно від її прав у зв'язку з медичним страхуванням. За всі інші медичні послуги ці особи зобов'язані сплатити самостійно.

2) У якому обсязі громадяни України мають право на медичні послуги?

Громадяни України як особи, які користуються тимчасовим захистом і належать до груп, що підлягають спеціальному захисту, мають у Польщі право на медичні послуги, зокрема в межах первинної медичної допомоги, амбулаторної спеціалізованої допомоги чи лікування в стаціонарі, **на тих самих умовах**, які

застосовуються до осіб, охоплених медичним страхуванням у Польщі, **за винятком** лише:

- **санаторно-курортного лікування та санаторно-курортної реабілітації;**
- **лікування безпліддя;**
- **операцій з ендопротезування та видалення катаракти;**
- **введення лікарських засобів, що видаються отримувачам послуг у межах програм політики охорони здоров'я міністра, компетентного у справах охорони здоров'я;**

Громадяни України, які є особами, що користуються тимчасовим захистом, не належать до жодної з груп, що підлягають спеціальному захисту, і не охоплені медичним страхуванням у Польщі, мають право на медичні послуги лише у випадку, коли вони перебувають у стані **раптової загрози здоров'ю**, тобто в стані, що полягає в раптовій або очікуваній найближчим часом появі симптомів погіршення здоров'я, безпосереднім наслідком якого може бути серйозне порушення функцій організму, тілесне ушкодження або втрата життя, і мають право на території Польщі на медичні послуги, що надаються невідкладно в необхідному обсязі. Обсяг належних послуг визначає лікар, який надає послуги.

Крім того, ці особи, як і будь-яка інша особа, що перебуває в Польщі та не має права на медичні послуги на підставі медичного страхування, мають право, зокрема, **на антиретровірусне лікування та лікування інших інфекційних хвороб** на умовах, визначених у законі про запобігання інфекціям та інфекційним хворобам людей і боротьбу з ними, а також **на безоплатні послуги у сфері психіатричної допомоги**, що надаються особам із психічними розладами як в амбулаторних, так і в стаціонарних умовах (на умовах, врегульованих у ст. 10 Закону «Про охорону психічного здоров'я»).

3) Чи мають громадяни України право на безоплатні супутні медичні послуги, наприклад безоплатний санітарний транспорт?

Так, громадянин України, який належить до однієї з груп, що підлягають спеціальному захисту, має право на всі ті послуги, на які мають право особи, охоплені медичним страхуванням у Польщі, з урахуванням винятків щодо:

- санаторно-курортного лікування та санаторно-курортної реабілітації,
- лікування безпліддя,
- операцій з ендопротезування та видалення катаракти, а також
- введення лікарських засобів, що видаються отримувачам послуг у межах програм політики охорони здоров'я міністра, компетентного у справах охорони здоров'я.

Отже, цим особам на підставі направлення лікаря медичного страхування або фельдшера медичного страхування належить безоплатний проїзд засобами санітарного транспорту, у тому числі авіаційного, до найближчого закладу охорони здоров'я, який надає послуги у відповідному обсязі, і назад у випадках:

1. необхідності негайного початку лікування у закладі охорони здоров'я;
2. що впливають із потреби збереження безперервності лікування;
3. дисфункції органу руху, що унеможлиблює користування засобами громадського транспорту.

Санітарний транспорт як супутня послуга, що полягає в перевезенні пацієнта до закладу охорони здоров'я з метою надання медичної послуги та/або назад, не здійснює перевезення пацієнтів, які перебувають у стані раптової загрози здоров'ю.

4) Чи отримає медичну допомогу особа у стані раптової загрози здоров'ю?

Так, стан раптової загрози здоров'ю полягає в раптовій або очікуваній найближчим часом появі симптомів погіршення здоров'я, безпосереднім наслідком якого може бути серйозне порушення функцій організму, тілесне ушкодження або втрата життя. **У таких ситуаціях особи, які користуються тимчасовим захистом, мають право на медичну допомогу незалежно від наявності медичного страхування**, і така допомога надається невідкладно в необхідному обсязі (обсяг належних послуг визначає лікар, який надає послуги). Це означає, що громадянину України зі статусом UKR безоплатно належать лише ті медичні послуги, які, на думку лікаря, надаються у стані раптової загрози життю та визнаються необхідними для запобігання передбачуваним серйозним порушенням функцій організму, тілесним ушкодженням або смерті пацієнта. Як наслідок, громадянина України буде зобов'язано сплатити витрати на медичні

послуги, надані йому, зокрема, у лікарняному відділенні невідкладної допомоги (SOR), якщо лікар встановить, що на момент надання послуг пацієнт не перебуває у стані раптової загрози життю або здоров'ю в зазначеному вище розумінні.

Варто пам'ятати, що незастрахованим особам, які не є особами, що користуються тимчасовим захистом, безоплатно належать послуги, що надаються бригадами екстреної медичної допомоги, за винятком послуг, що надаються у лікарняних відділеннях невідкладної допомоги (SOR).

5) Випадки переривання лікування

- Кожен громадянин України, який до 5 березня 2026 р. перебував у процесі стаціонарного лікування (що надавалося на підставі ст. 37 Закону «Про допомогу громадянам України»), **має право на продовження цього лікування** до завершення госпіталізації, але не довше ніж до 4 березня 2027 р. У таких випадках право на продовження лікування в зазначеному вище обсязі мають ті громадяни України, які мають номер PESEL зі статусом UKR і станом на 5 березня 2026 р. перебували в процесі отримання зазначених вище послуг у стаціонарних умовах, тобто ті, чия госпіталізація розпочалася не пізніше 4 березня 2026 р. Вони можуть продовжувати це лікування до завершення цієї конкретної госпіталізації, але не довше ніж до 4 березня 2027 р.
- В інших випадках необхідно отримати право на медичні послуги шляхом охоплення медичним страхуванням або відповідності критеріям уразливих груп, зазначених у пункті 1.
- У ситуації, коли пацієнт переконаний у своєму праві на медичні послуги, але заклад відмовляє йому в лікуванні, він **повинен повідомити про таку ситуацію воєводське відділення Національного фонду здоров'я** (за місцезнаходженням закладу охорони здоров'я) з метою проведення перевірки.

6) Чи мають пенсіонери за віком і пенсіонери по інвалідності з України, які проживають у Польщі, право на медичні послуги?

Так, особи, які проживають у Польщі та отримують пенсійні виплати за віком або по інвалідності з України, повинні бути зареєстровані в системі обов'язкового

медичного страхування банком у Польщі. У цьому випадку необхідно, щоб українська пенсія за віком або пенсія по інвалідності переказувалася до Польщі на рахунок у польському банку.

Для ініціації перенесення такої виплати до Польщі зацікавлена особа повинна:

- мати **банківський рахунок, відкритий у банку в Польщі** (рахунок у валюті євро), а також
- подати до **Пенсійного фонду України** відповідну **заяву про перенесення пенсії до Польщі**:
  - безпосередньо на адресу Головного управління Пенсійного фонду України у Львівській області – Департамент іноземних пенсій, вул. Митрополита Андрея, 10, 79016, м. Львів, Україна, або
  - через найближчий підрозділ Управління соціального страхування в Польщі (тоді цю заяву буде передано до Відділу реалізації міжнародних договорів у відділенні Управління соціального страхування в Жешуві, який потім передасть цю заяву на розгляд до Пенсійного фонду України).

Зазначену вище **заяву про перенесення** необхідно подати **на формулярі ETR-U**, який доступний на вебсайті www.zus.pl у вкладці «Зразки формулярів – Міжнародні договори – Україна» [„Wzory formularzy – Umowy międzynarodowe – Ukraina”]: https://www.zus.pl/wzory-formularzy/umowy-miedzynarodowe-i-ue/ukraina/-/asset_publisher/E9OmX36Mnwqn/content/wniosek-etr-u).

До заяви про перенесення української пенсії за віком або пенсії по інвалідності до Польщі **необхідно додати документи, що вимагаються Пенсійним фондом України, тобто:**

- довідку з банку, яка повинна містити ім'я та прізвище власника рахунку, назву банку, повну адресу банку, код банку BIC, номер рахунку IBAN;
- документ, що підтверджує проживання в Польщі, або витяг зі складеного документа (наприклад, посвідка на проживання, посвідчення особи, довідка, що підтверджує надання номера PESEL із позначкою UKR);

- ідентифікаційний номер в Україні (за потреби – інші документи, що підтверджують право на пенсію за віком або пенсію по інвалідності з України, наприклад пенсійна книжка, пенсійне посвідчення).

Правовою підставою перенесення виплати до Польщі є ст. 5 ч. 1 договору між Республікою Польща та Україною «Про соціальне забезпечення», укладеного в Києві 18 травня 2012 р. (Вісник законів за 2013 р., поз. 1373).

Банк у Польщі, який веде рахунок українського пенсіонера за віком / пенсіонера по інвалідності, після ідентифікації надходження пенсійної виплати за віком або по інвалідності з України зобов'язаний зареєструвати його в системі обов'язкового медичного страхування **у строк до 15-го дня місяця, що настає після місяця, у якому пенсія надійшла на рахунок**. Він також відраховуватиме з пенсії щомісячні внески на медичне страхування.

Після реєстрації банком у системі медичного страхування громадянин України набуває право на медичні послуги на тих самих умовах, які діють для всіх інших осіб, охоплених медичним страхуванням у Польщі, зокрема в межах послуг первинної медичної допомоги (лікар першого контакту), амбулаторних спеціалізованих послуг, стаціонарного лікування, а також лікарських засобів, харчових продуктів спеціального дієтичного споживання та медичних виробів, доступних в аптеці за рецептом, у тому числі тих, що видаються людям старшого віку безоплатно.

7) Чи може громадянин України придбати добровільне медичне страхування?

Так, заяву про добровільне медичне страхування можна подати у відділенні Національного фонду здоров'я або онлайн. Детальний опис процедури добровільного медичного страхування, формуляр заяви, перелік необхідних документів та інформацію про витрати можна знайти на вебсайті Національного фонду здоров'я: <https://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/ubezpieczenia-w-nfz/jak-sie-ubezpieczyc-dobrowolnie/>

- **Необхідні документи:**

- документ, що посвідчує особу (або його ксерокопія, якщо ви надсилаєте заяву поштою, електронною поштою або через EPUAP);
- заповнена у 2 примірниках заява про охоплення добровільним медичним страхуванням разом із доданою до заяви декларацією;
- у випадку громадян України, які не є студентами, вимагається підтвердження місця проживання в Польщі;
- заява про охоплення волонтера добровільним медичним страхуванням (заповнити її у 2 примірниках);
- бланк ZUS ZZA (для себе) та ZUS ZCNA (якщо ви заявляєте до страхування членів сім'ї);
- підтвердження внесення додаткової оплати (якщо застосовується).

Щоб заявити члена сім'ї, додатково підготуйте:

- свідоцтво про шлюб (якщо ваш чоловік або ваша дружина має інше прізвище),
- учнівський/студентський квиток або довідку про продовження навчання (якщо ваша дитина є повнолітньою).

Якщо ви є неповнолітньою особою, додайте:

- письмову згоду (заяву) одного з батьків або законного опікуна на укладення договору добровільного медичного страхування в Національному фонді здоров'я (NFZ), а також ксерокопію першої сторінки паспорта одного з батьків / опікуна.

Договір від вашого імені може також укласти уповноважена особа – підготуйте письмову довіреність із зазначенням, кого ви уповноважуєте підписати договір. Довіреність повинна містити ваші дані та дані уповноваженої особи (ім'я та прізвище, номер PESEL, серію та номер посвідчення особи, адресу проживання). Уповноважена особа повинна пред'явити документ, що посвідчує особу.

- **Комплект документів передайте до воєводського відділення Національного фонду здоров'я (NFZ), компетентного за місцем проживання.**

Заповнені та підписані вами документи можна:

- подати особисто у відповідному воєводському відділенні;
- надіслати поштою на адресу відділення NFZ;

- надіслати через платформу ePUAP документи, підписані електронним підписом.

- Після подання заяви та документів ви отримаєте **договір для підписання**.

- **Розмір внеску на медичне страхування становить 9% бази його нарахування.** Базою нарахування є сума декларованого місячного доходу, однак не нижча за суму середньої місячної заробітної плати в секторі підприємств, включно з виплатами з прибутку. Внесок є місячним і неподільним. Внесок у повному розмірі за календарний місяць, у якому особа підлягала страхуванню, також за неповний місяць, необхідно сплатити до 20-го дня наступного місяця.

Відповідно до повідомлення голови Головного статистичного управління від 21 квітня 2026 р. середня місячна заробітна плата в секторі підприємств, включно з виплатами з прибутку, у першому кварталі 2026 р. становила 9 278,19 злотих.

Внесок на добровільне медичне страхування за місяці: квітень, травень, червень 2026 р. становить щомісяця не менше ніж 835,04 злотих (9278,19 злотих x 9% бази нарахування внеску = 835,04 злотих).

Починаючи з внеску за листопад 2018 р., для іноземців, які є студентами з-поза ЄС, а також іноземців, які є духовними особами з-поза ЄС або особами з-поза ЄС, що проходять адаптаційне стажування, курс польської мови або підготовчі курси до початку навчання польською мовою, база нарахування внеску становить 620 злотих, а розмір внеску: 55,80 злотих щомісяця.

База нарахування внеску для волонтерів становить 4 806,00 злотих брутто (мінімальна заробітна плата з 1 січня 2026 р.), а розмір внеску: 432,54 злотих.

З 1 січня 2018 р. внесок на добровільне медичне страхування сплачується на рахунок Управління соціального страхування (ZUS) після отримання індивідуального номера рахунку.

- Для охоплення добровільним медичним страхуванням NFZ обумовлює охоплення добровільним медичним страхуванням сплатою **додаткової**

оплати, якщо перерва в медичному страхуванні та сплаті внесків становить (безперервно):

- від 3 місяців до року – оплата становить не менше ніж 1 855,64 злотих (20% бази нарахування) і вноситься повністю,
- понад рік до 2 років – оплата становить не менше ніж 4 639,10 злотих (50% бази нарахування) і її можна розподілити на 3 платежі,
- понад 2 до 5 років – оплата становить не менше ніж 9 278,19 злотих (100% бази нарахування) і її можна розподілити на 6 платежів,
- понад 5 до 10 років – оплата становить не менше ніж 13 917,29 злотих (150% бази нарахування) і її можна розподілити на 9 платежів,
- понад 10 років – оплата становить не менше ніж 18 556,38 злотих (200% бази нарахування) і її можна розподілити на 12 платежів.

8) Який розмір додаткової оплати за перерву в медичному страхуванні? Коли можна бути звільненим від її сплати?

Детальну інформацію щодо додаткової оплати за перерву в медичному страхуванні можна знайти на сторінці: <https://www.nfz.gov.pl/dla-pacjenta/ubezpieczenia-w-nfz/jak-sie-ubezpieczyc-dobrowolnie/>, у вкладці «Додаткова оплата» [„Opłata dodatkowa”].

Звільнення від цієї оплати або її розподіл на платежі (максимально на 12 платежів) можливі, якщо зацікавлена особа подасть заяву про звільнення від оплати за перерву в медичному страхуванні директору воєводського відділення Національного фонду здоров'я, компетентного за місцем проживання пацієнта. Рішення NFZ про можливе звільнення від оплати є дискреційним і залежить від аналізу індивідуальної ситуації заявника (обґрунтовані випадки – це зазвичай непередбачені обставини, наприклад складне матеріальне чи життєве становище, що унеможливило сплату страхових внесків).

Розмір оплати залежить від тривалості перерви в страхуванні:
- від 3 місяців до року – оплата становить не менше ніж 1 855,64 злотих (20% бази нарахування) і вноситься повністю,

- понад рік до 2 років – оплата становить не менше ніж 4 639,10 злотих (50% бази нарахування) і можливе її розподілення на 3 платежі,
- понад 2 до 5 років – оплата становить не менше ніж 9 278,19 злотих (100% бази нарахування) і можливе її розподілення на 6 платежів,
- понад 5 до 10 років – оплата становить не менше ніж 13 917,29 злотих (150% бази нарахування) і можливе її розподілення на 9 платежів,
- понад 10 років – оплата становить не менше ніж 18 556,38 злотих (200% бази нарахування) і можливе її розподілення на 12 платежів.

Додаткову оплату необхідно сплатити до підписання договору щодо добровільного медичного страхування на рахунок відповідного воєводського відділення Національного фонду здоров'я.

9) Чи можна охопити медичним страхуванням члена сім'ї?

Так. Відповідно до положень, особа, охоплена медичним страхуванням, повинна заявити до медичного страхування члена своєї сім'ї (наприклад, дітей, чоловіка або дружину чи так званих висхідних родичів, тобто батьків, дідусів і бабусь, прадідусів і прабабусь), за умови виконання критерію спільного ведення домашнього господарства. Особи, які мають власну підставу для медичного страхування (наприклад, працюють, зареєстровані як безробітні або отримують українську пенсію за віком чи пенсію по інвалідності), не можуть бути зареєстровані в системі медичного страхування як члени сім'ї.

10) Яким чином громадянин України, який є особою, що користується тимчасовим захистом, повинен підтверджувати свої права на медичні послуги?

Громадяни України, які мають статус осіб, що користуються тимчасовим захистом, і належать до груп, що підлягають у Польщі спеціальному захисту, з метою підтвердження належних їм прав повинні надати постачальнику медичних послуг документ, що посвідчує особу. Як правило, кожна лікарня чи поліклініка перевіряє в системі електронної верифікації прав отримувачів послуг eWUŚ, чи має відповідний пацієнт номер PESEL зі статусом UKR.

Додатково громадянин України зобов'язаний надати документ, який підтверджує наявність обставин, що обумовлюють право на безоплатні послуги, тобто:

- **довідку, видану Головою Управління у справах іноземців, яка підтверджує, що особа була жертвою катувань або зґвалтування, або**
- **довідку про проживання в об'єкті колективного розміщення, видану органами одиниць територіального самоврядування, яким воєвода доручив укласти договір із суб'єктом, що веде об'єкт колективного розміщення, або воєводою – у випадку безпосереднього укладення ним договору із суб'єктом, що веде об'єкт колективного розміщення, або відповідним за місцем Повітовим центром допомоги сім'ї (PCPR) – у випадку безпосереднього укладення міністром, компетентним у справах соціального забезпечення, договору із суб'єктом, що веде об'єкт колективного розміщення, або**
- **медичну довідку, що підтверджує вагітність або післяпологовий період, або карту перебігу вагітності.**

У випадку дітей віком до 18 років, які мають номер PESEL зі статусом UKR, достатньо надати постачальнику медичних послуг **документ, що посвідчує особу дитини.**

Громадяни України, охоплені медичним страхуванням у Польщі, зобов'язані підтверджувати належні їм права на таких самих умовах, як і інші застраховані особи. Оскільки ці особи мають номер PESEL, основним способом підтвердження права на послуги – так само, як у випадку інших застрахованих осіб – є позитивна верифікація прав через систему Електронної верифікації прав отримувачів послуг (eWUŚ). **Лише у випадку, коли система eWUŚ не підтвердить право на послуги, необхідно надати документ, що підтверджує право на послуги,** і це ті самі документи, які підтверджують це право у випадку застрахованих громадян Польщі, наприклад:

- **місячний звіт Управління соціального страхування (ZUS), виданий роботодавцем разом із відміткою про реєстрацію в системі медичного страхування (ZUS ZUA або ZUS ZZA), у випадку осіб, охоплених медичним страхуванням на підставі виконання оплачуваної діяльності,**

- довідка з управління праці, видана особі, яка має статус безробітної,
- посвідчення пенсіонера за віком / пенсіонера по інвалідності, видане особі, яка отримує польську пенсійну виплату за віком або по інвалідності; додатково у випадку ZUS у номері посвідчення на місці третього та четвертого знака повинен бути номер відділення Національного фонду здоров'я,
- місячний звіт Управління соціального страхування (ZUS), виданий банком разом із відміткою про реєстрацію в системі медичного страхування ZUS ZZA, у випадку пенсіонерів за віком і пенсіонерів по інвалідності, зареєстрованих у системі цього страхування на підставі отримання пенсійних виплат за віком або по інвалідності з-за кордону, у тому числі з України, або відповідна довідка, видана банком як платником внеску.

У випадку осіб, які користуються тимчасовим захистом і потребують невідкладного надання необхідних медичних послуг, вони повинні надати **документ, що посвідчує їхню особу**, а також підтвердити наявність номера PESEL зі статусом UKR через систему eWUŚ. Якщо через стан здоров'я пацієнт не може підтвердити право на послуги, послуга повинна бути йому надана, однак пацієнт зобов'язаний надати документ, що підтверджує наявність номера PESEL зі статусом UKR, протягом 14 днів від дня початку лікування, а якщо це лікування відбувається в лікарні – протягом 7 днів від дня завершення госпіталізації.

11) Як отримати довідку, що видається Головою Управління у справах іноземців і підтверджує факт того, що особа є жертвою катувань або зґвалтування?

Інформацію на цю тему можна знайти на вебсайті Управління у справах іноземців (www.udsc.gov.pl), у вкладці «Вирішити справу» [„Załatw sprawę”], після вибору категорії «Тимчасовий захист», а потім «Інформація про видачу довідок жертвам катувань або зґвалтування»: <https://www.gov.pl/web/udsc/informacja-o-wydawaniu-zaswiadczen-ofiarom-tortur-lub-gwaltu>

З цієї інформації можна дізнатися, **хто може клопотати про видачу довідки** (особи, які користуються тимчасовим захистом, мають номер PESEL зі статусом UKR і у зв'язку з нападом Росії на Україну є жертвами катувань або зґвалтування),

з якою метою (для видачі довідки, що підтверджує таку обставину), **яку заяву необхідно подати** (заяву слід подати на формулярі, який також розміщений на вебсайті управління; до нього необхідно додати всю наявну з цього питання документацію, зокрема медичну, судову, а також інформацію щодо повідомлення зазначених вище фактів правоохоронним органам).

У зазначеній інформації також роз'яснено **поняття «катування» і «зґвалтування»** (у першому випадку орган послався на Конвенцію проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, ухвалену Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1984 р. (Вісник законів за 1989 р., № 63, поз. 378), у другому випадку – на положення ст. 197 Кримінального кодексу від 6 червня 1997 р. (консолідований текст: Вісник законів за 2025 р., поз. 383, зі змінами і доповненнями).

Із формуляра заяви впливає, зокрема, **яким чином можна подати заяву (поштою на адресу Управління у справах іноземців, в електронній формі через платформу ePUAP або особисто в канцелярії Управління), як заявника буде повідомлено про спосіб розгляду заяви та скільки становить оплата за видачу довідки.**

Формуляр заяви доступний на вебсайті управління (<https://www.gov.pl/web/udsc/zaswiadczenia>) або в приміщеннях управління; документи, необхідні до заяви, відповідно до Кодексу адміністративного провадження, повинні бути подані в оригіналі або в копіях, засвідчених польським нотаріусом, а документи, складені іноземною мовою, повинні бути перекладені польською мовою присяжним перекладачем.

Довідку, що підтверджує статус жертви катувань або зґвалтування, буде видано: **після сплати гербового збору** (у розмірі 17 злотих; у разі несплати збору подання буде повернено особі, яка його подала), а також після перевірки документації, доданої до заяви, і встановлення, чи підтверджує вона катування, визначення яких міститься в *Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, або зґвалтування*, визначене у Кримінальному кодексі Республіки Польща.

У разі встановлення, що довідка не може бути видана, голова управління видасть постанову про відмову у видачі запитуваної довідки, яку можна оскаржити шляхом подання заяви про повторний розгляд справи або шляхом подання скарги до адміністративного суду.

12) Як отримати довідку для громадян України, які проживають в об'єктах колективного розміщення?

Довідки видаються відповідним за місцем проживання Повітовим центром допомоги сім'ї (PCPR) – у випадку безпосереднього укладення міністром, компетентним у справах соціального забезпечення, договору із суб'єктом, що веде об'єкт колективного розміщення, відповідним воєводою або органом одиниці територіального самоврядування, якому воєвода доручив укласти договір із суб'єктом, що веде об'єкт колективного розміщення, і є підставою **для отримання медичних послуг**. Така довідка дійсна лише протягом 7 днів від дати видачі. Водночас слід підкреслити, що якщо протягом цього часу особа потрапить на лікування та перебуватиме в лікарні, вважається, що вона й надалі має право проживати в об'єкті колективного розміщення, а отже, має право на медичні послуги.

Довідки, видані самими об'єктами колективного розміщення, **закладами охорони здоров'я не визнаються**.

13) Чи можуть особи, які найбільше потребують допомоги, розраховувати на підтримку в межах соціальної допомоги?

Відповідно до ст. 5 п. 2 літ. в Закону «Про соціальну допомогу» права громадян України як осіб, які користуються тимчасовим захистом, визначено аналогічно до прав осіб, які перебувають у Польщі на підставі дозволу на перебування з гуманітарних причин або дозволу на толероване перебування. Перелік виплат охоплює **цільову грошову допомогу, а також надання притулку, харчування та необхідного одягу**.

Допомогу призначають ґміни в межах виконання делегованих завдань. Компетентною є ґміна за місцем перебування особи, яка звертається по виплату – територіальна компетенція ґміни залишається такою самою, як і до набрання чинності законом про припинення дії рішень, що впливають із Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави, та про внесення змін до деяких інших законів». Заяву про надання допомоги громадянин України повинен подати до компетентної за місцем перебування ґміни, тобто до центру соціальної допомоги (або центру соціальних послуг – у разі перетворення центру соціальної допомоги на центр соціальних послуг). Надання виплат залежить від рівня доходу та виконання умов, визначених Законом «Про соціальну допомогу».

Наразі **критерій доходу для особи, яка веде одноосібне господарство, становить 1010 злотих, а для особи в сім'ї – 823 злотих.** Відповідно до принципів соціальної допомоги ситуація кожної особи або сім'ї, яка потребує підтримки, розглядається індивідуально, а допомога повинна бути адаптована до встановлених потреб, що впливають зі складної ситуації, у якій перебуває відповідна особа або сім'я. У кожному випадку рішення про те, чи має відповідна особа (сім'я) право на отримання виплат із системи соціальної допомоги (а також про їхній обсяг і форму), **приймає директор (керівник) центру соціальної допомоги на підставі інформації, зібраної під час сімейного соціального обстеження, проведеного соціальним працівником.** Надання виплат із системи соціальної допомоги здійснюється у формі адміністративного рішення, яке видається після проведення сімейного соціального обстеження.

Окрім зазначеного переліку виплат, ці особи можуть користуватися **продовольчою допомогою** в межах Програми «Європейські фонди для продовольчої допомоги 2021-2027» (FEPŻ) на тих самих умовах, що й громадяни Польщі, за умови відповідності **критерію доходу.**

14) Якою є підтримка для осіб, які перебувають у кризі бездомності?

Правила, форми та способи підтримки осіб, які перебувають у кризі бездомності, регулюються положеннями Закону «Про соціальну допомогу». Для отримання

професійної підтримки та рекомендацій у цій сфері особа, яка перебуває у кризі бездомності, **повинна звернутися до найближчого центру соціальної допомоги (OPS) або центру соціальних послуг (CUS) у гміні, на території якої вона перебуває.**

Особи, які перебувають у кризі бездомності, можуть користуватися інституційними формами **тимчасового прихистку**, до яких належать притулки для бездомних осіб, притулки для бездомних осіб із послугами догляду, нічліжні заклади та пункти обігріву.

Надання притулку в закладі для бездомних осіб, у тому числі в закладі з послугами догляду, потребує формального адміністративного рішення після проведення соціального обстеження. Нічліжні заклади та пункти обігріву виконують інтервенційну функцію, тому особи можуть звертатися до них без наявності адміністративного рішення.

У системі підтримки осіб, які перебувають у кризі бездомності, особливо тих, хто живе на вулиці, надзвичайно важливу роль відіграють пункти невідкладної допомоги. Серед них можна виокремити, зокрема: **їдальні, лазні, пральні, пункти видачі продуктів харчування, пункти видачі одягу, денні центри для бездомних осіб, консультаційно-інформаційні пункти, пункти медичної допомоги.**

15) На яку підтримку можуть розраховувати особи з інвалідністю?

Особи з інвалідністю, які законно перебувають на території Польщі, можуть **звернутися до уповноваженого органу для отримання рішення про інвалідність / ступінь інвалідності.** Польща не є стороною міжнародного договору, який давав би підстави для визнання рішень, виданих у третіх державах, та їх використання як підстави для отримання відповідних прав. Іноземці, які мають польське рішення про інвалідність, можуть користуватися підтримкою на підставі Закону «Про професійну та соціальну реабілітацію, а також працевлаштування осіб з інвалідністю» на тих самих умовах, що й громадяни Польщі.

1. Спеціальні трудові права

Якщо громадянин України **працює в Польщі на підставі трудового договору** та надасть роботодавцю польське рішення про інвалідність (значний або помірний ступінь), йому належать **точно такі самі пільги, як і громадянам Польщі:**

Скорочений робочий час: 7 годин на день / 35 годин на тиждень (зі збереженням повної заробітної плати);

Додаткова відпустка: 10 робочих днів на рік;

Перерви в роботі: додаткові 15 хвилин на відпочинок / виробничу гімнастику;

Захист від понаднормової роботи: заборона роботи в нічний час і понаднормово без згоди лікаря.

2. Фінансова підтримка за рахунок коштів PFRON (Фонд солідарності)

Громадяни України зі статусом PESEL UKR і польським рішенням про інвалідність можуть користуватися програмами, які реалізують PCPR/MOPS, зокрема:

Усунення бар'єрів: фінансова підтримка для усунення архітектурних бар'єрів у житлі (наприклад, будівництво пандуса, пристосування ванної кімнати), технічних бар'єрів та бар'єрів у спілкуванні;

Реабілітаційне та ортопедичне обладнання: можливість отримання доплати на інвалідні візки, слухові апарати, протези (як доповнення до відшкодування витрат з Національного фонду здоров'я);

Реабілітаційні заїзди: фінансова підтримка для 14-денних реабілітаційних поїздок (також для опікуна, якщо це зазначено в рішенні);

Програма «Активне самоврядування»: фінансова підтримка для придбання електронного обладнання, адаптації автомобіля або здобуття вищої освіти.

3. Соціальна реабілітація (WTZ і ZAZ)

Громадяни України мають право брати участь у заняттях:

Майстерень трудотерапії (WTZ), де вони можуть розвивати соціальні та професійні навички в терапевтичних групах;

Закладів професійної активності (ZAZ), де вони можуть працювати в захищених умовах, одночасно отримуючи інтенсивну реабілітаційну підтримку.

4. Фінансова підтримка для започаткування господарської діяльності

Громадяни України, які законно перебувають у Польщі, можуть засновувати підприємства на тих самих умовах, що й громадяни Польщі. Маючи рішення про інвалідність, вони можуть звернутися до PFRON за одноразовими коштами для започаткування господарської діяльності (сільськогосподарської діяльності або внесення вкладу до соціального кооперативу).

5. Громадяни України, які мають польське рішення про інвалідність, мають право користуватися програмами, що фінансуються за рахунок коштів Фонду солідарності, на тих самих умовах, що й громадяни Польщі. Ця підтримка реалізується у формі **безоплатних послуг**:

Особистий асистент особи з інвалідністю (AOON): громадянин України з рішенням про значний або помірний ступінь інвалідності може отримати підтримку асистента, який допоможе йому відвідати установу, лікаря, сходити за покупками або до закладу культури. Ця послуга допомагає в процесі інтеграції та полегшує пересування в новому середовищі;

Перепочинковий догляд: якщо опікуном особи з інвалідністю є інший член сім'ї (також з України), він може скористатися так званим перепочинковим доглядом. У такому разі гміна забезпечує заміну в догляді, надаючи опікуну час на відпочинок або вирішення власних справ;

Центри догляду та проживання (COM): громадяни України зі значним ступенем інвалідності можуть клопотати про перебування (денне або цілодобове) у центрах, які пропонують спеціалізований догляд і реабілітацію в умовах, наближених до домашніх.

Особи, які мають карту SUKR, можуть звертатися за виплатою для підтримки на підставі Закону від 7 липня 2023 р. «Про виплату для підтримки».

Виплата для підтримки – це інструмент допомоги, про який можуть клопотати особи з інвалідністю віком від 18 років. Це рішення спрямоване безпосередньо на осіб з інвалідністю, щоб повнолітня особа з інвалідністю могла самостійно вирішувати, як використовувати отриману підтримку. Виплата для підтримки

надається незалежно від доходів (критерій доходу відсутній), а також незалежно від інших форм допомоги, які отримують особи з інвалідністю.

Право на виплату для підтримки **залежить від отримання особою з інвалідністю рішення про встановлення рівня потреби в підтримці** на рівні від 70 до 100 балів. Розмір виплати становить від 40% соціальної пенсії (у разі встановлення рівня потреби в підтримці від 70 до 74 балів) до 220% соціальної пенсії (встановлення рівня потреби в підтримці від 95 до 100 балів). Разом із щорічною індексацією соціальної пенсії щорічній індексації підлягає також розмір виплати для підтримки. З 1 березня 2026 р. виплата для підтримки становить від 752 злотих до 4 134 злотих – залежно від рівня потреби в підтримці.

16) Які правила звернення по цільову грошову допомогу, і на що вона може бути призначена?

Відповідно до ст. 39 Закону «Про соціальну допомогу» цільова грошова допомога може бути **призначена для задоволення необхідної життєвої потреби** (це факультативна виплата). Цільова грошова допомога може бути призначена, зокрема, **для покриття частини або всіх витрат на придбання продуктів харчування, ліків, харчових продуктів спеціального дієтичного споживання, медичних виробів і лікування, опалення, у тому числі палива, одягу, необхідних предметів домашнього вжитку, дрібних ремонтів та усунення дрібних несправностей у житлі, а також витрат на похорон.**

Заяву про надання допомоги у формі цільової грошової допомоги громадянин України повинен подати до компетентної за місцем перебування гміни, тобто до центру соціальної допомоги (або центру соціальних послуг – у разі перетворення центру соціальної допомоги на центр соціальних послуг).

Призначення цільової грошової допомоги **залежить від доходу** та виконання умов, визначених Законом «Про соціальну допомогу». Наразі критерій доходу для особи, яка веде одноосібне господарство, становить 1 010 злотих, а для особи в сім'ї – 823 злотих. Надання виплат із системи соціальної допомоги

здійснюється у формі адміністративного рішення, яке видається після проведення сімейного соціального обстеження.

Слід підкреслити, що особам, які користуються тимчасовим захистом, **постійна допомога не належить**. Відповідно до ст. 5 ч. 1 п. 2 літ. в Закону «Про соціальну допомогу» від 12 березня 2004 р. (Вісник законів за 2026 р., поз. 639, зі змінами і доповненнями) особам, які користуються тимчасовим захистом, належить право на виплати із системи соціальної допомоги у формі притулку, харчування, необхідного одягу та цільової грошової допомоги.

17) Яким є процес страхування осіб у центрах соціальної інтеграції?

Громадяни України, які законно перебувають на території Республіки Польща, можуть клопотати про можливість участі в центрах соціальної інтеграції на загальних умовах, визначених Законом від 13 червня 2003 р. «Про соціальне працевлаштування» (Вісник законів за 2025 р., поз. 1718), наприклад як безробітні чи інші особи, яким загрожує соціальна ізоляція. Додатково необхідно виконати умови, що впливають із Закону «Про соціальне працевлаштування», **основною передумовою серед яких є загроза соціальної ізоляції**. Передумови соціальної ізоляції визначено такими обставинами:

- відсутність можливості задовольнити основні життєві потреби власними зусиллями,
- перебування в ситуації, що унеможлиблює або обмежує участь у професійному, суспільному та сімейному житті.

Громадяни України, які розпочали участь у центрах соціальної інтеграції на підставі спрощеного процесу відбору або раніше, повинні були відповідати зазначеним вище умовам, щоб центр соціальної допомоги або повітове управління праці могло скерувати їх до центрів соціальної інтеграції.

Після 5 березня 2026 р. ці особи можуть продовжувати індивідуальну програму соціального працевлаштування в центрах соціальної інтеграції до її завершення, але не довше ніж до 4 березня 2027 р., оскільки до цього часу їхнє перебування було легалізовано шляхом охоплення тимчасовим захистом.

Участь у центрі соціальної інтеграції є підставою для охоплення медичним страхуванням, що прямо впливає зі ст. 13 ч. 6 Закону «Про соціальне працевлаштування». Охоплення медичним страхуванням не зумовлене виконанням додаткових передумов. Органом, який реєструє учасника центру соціальної інтеграції в системі медичного страхування і водночас є платником внесків, є центр соціальної допомоги. Сплата внесків на медичне страхування, визначених у положеннях про медичні послуги, що фінансуються за рахунок державних коштів, належить до власних обов'язкових завдань г'міни. Кошти на фінансування внесків передаються як цільові дотації на власні завдання.

Учаснику центру соціальної інтеграції належить інтеграційна виплата, що призначається на підставі положень Закону «Про ринок праці та служби зайнятості» від 20 березня 2025 р. і є обов'язковою виплатою. Староста за заявою керівника центру соціальної інтеграції відшкодовує з Фонду праці суму виплачених інтеграційних виплат та внесків на соціальне страхування від цих виплат.

18) Чи повинні громадяни України, охоплені індивідуальною програмою соціального працевлаштування, бути зареєстровані в системі медичного страхування? Якщо так, то з яких коштів фінансується їхній внесок на медичне страхування?

Громадяни України, які мають у Польщі статус осіб, що користуються тимчасовим захистом, і охоплені індивідуальною програмою соціального працевлаштування, про яку йдеться у ст. 199 ч. 1 Закону «Про ринок праці та служби зайнятості» від 20 березня 2025 р. (Вісник законів, поз. 620), або реалізують соціальний контракт, про який йдеться у ст. 198 п. 1 літ. в цього Закону, підлягають із цієї підстави обов'язковому медичному страхуванню, якщо вони не мають іншої підстави для такого страхування і не охоплені цим страхуванням як члени сім'ї.

Ці особи підлягають реєстрації в системі медичного страхування відповідно після закінчення 30 днів від дня початку реалізації індивідуальної програми соціального працевлаштування або після закінчення 30 днів від дня підписання соціального

контракту. Медичне страхування цих осіб припиняється відповідно в день завершення або припинення реалізації програми соціального працевлаштування або в день завершення чи припинення реалізації соціального контракту. Суб'єктом, зобов'язаним зареєструвати в системі медичного страхування та сплачувати внески на це страхування, є центр соціальної допомоги або центр соціальних послуг, який реалізує індивідуальну програму соціального працевлаштування або соціальний контракт.

19) Чи потрібно оформлювати статус CUKR? Які права та обов'язки зміняться після втрати тимчасового захисту?

Інформація про процес видачі посвідок на проживання з приміткою «Раніше користувався тимчасовим захистом» доступна за адресою: <https://www.gov.pl/web/udsc/cukr-QA>. Отримання посвідки на проживання з приміткою «Раніше користувався тимчасовим захистом» призведе до того, що **попереднє право на перебування в межах тимчасового захисту в силу закону перетвориться на дозвіл на тимчасове перебування, наданий на строк дії виданої посвідки***. Відтак іноземець користуватиметься правами, передбаченими для іноземця, якому надано дозвіл на тимчасове перебування. **Із цим статусом не будуть пов'язані жодні особливі права у сфері доступу до медичних послуг, що фінансуються за рахунок державних коштів, або еквівалентної медичної допомоги, яка фінансувалася б за рахунок бюджетних коштів.**

20) Чи буде продовження статусу UKR? Як довго я можу законно перебувати в Польщі зі статусом UKR, і що я повинен зробити, щоб не втратити цей статус (PESEL UKR, виїзди з Польщі, зміна життєвої ситуації)?

---

* Правова підстава: ст. 42г ч. 1 Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» від 12 березня 2022 р.

На підставі чинних положень** **статус UKR**, що надається громадянам України та визначеним членам їхніх сімей, було продовжено до **4 березня 2027 р.**

Якщо під час отримання номера PESEL ви надали проїзний документ (закордонний паспорт), вам не потрібно нічого робити – статус UKR продовжується автоматично. Однак якщо вас було зареєстровано лише на підставі заяви про свою особу, без пред'явлення проїзного документа, ви обов'язково повинні підтвердити свою особу, показавши дійсний проїзний документ (закордонний паспорт) у будь-якому управлінні ґміни **до 31 серпня 2026 р.** В іншому разі ви втратите PESEL UKR і перестанете бути особою, що користується тимчасовим захистом. У такому випадку **1 вересня 2026 р. статус UKR буде змінено на статус NUE.**

Статус UKR втратять також особи, які:

- залишили територію Польщі на строк понад 30 днів,
- отримали дозвіл на постійне перебування, дозвіл на перебування довгострокового резидента Європейського Союзу, дозвіл на тимчасове перебування (зокрема так званий «CUKR»), статус біженця, додатковий захист, дозвіл на толероване перебування, дозвіл на перебування з гуманітарних причин,
- подали в Польщі заяву про надання міжнародного захисту або від їхнього імені було подано таку заяву,
- отримали тимчасовий захист на території іншої, ніж Польща, держави-члена Європейського Союзу,
- набули польського громадянства або громадянства іншої держави-члена Європейського Союзу,
- в'їхали на територію Республіки Польща на підставі дозволу на перетин кордону в межах малого прикордонного руху.

21) Чи можна отримати статус UKR, якщо особа лише нещодавно приїхала до Польщі?

** Правова підстава: ст. 25 Закону від 23 січня 2026 р. «Про припинення дії рішень, що впливають із Закону „Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави, та про внесення змін до деяких інших законів» (Вісник законів, поз. 203).

Громадянин України, який щойно прибув на територію Республіки Польща у зв'язку з втечею від війни, **може отримати номер PESEL зі статусом UKR**, якщо:

1. Перетинаючи польсько-український кордон, **він заявив, що його в'їзд зумовлений втечею від війни**, що було відповідно позначено в системі Прикордонною службою.
2. Він звернеться до будь-якого управління ґміни в Польщі **не пізніше ніж протягом 30 днів від перетину кордону Польщі**. Перевищення цього строку унеможлиблює отримання статусу UKR.
3. **Має дійсний проїзний документ** (закордонний паспорт), який пред'явить під час звернення до будь-якого управління ґміни.

22) Що з переходом зі статусу UKR на CUKR? Очікування рішення триває до року, тому потрібна інформація, зокрема для осіб з інвалідністю, які після 4 березня 2027 р. не матимуть підстави для перебування в Польщі у зв'язку з роботою, навчанням, чоловіком або дружиною – громадянином Польщі тощо.

У випадку громадян України, які мають номер PESEL зі статусом UKR, подадуть заяву про посвідку на проживання CUKR, і ця заява не буде розглянута до 4 березня 2027 р., **їхнє перебування на території Республіки Польща вважається законним до дня:**

- отримання посвідки на проживання (або її анулювання у зв'язку з неотриманням протягом 60 днів від дня надання воєводським управлінням інформації про можливість її отримання),
- у який рішення про відмову у видачі посвідки на проживання або про закриття провадження у справі видачі посвідки на проживання стане остаточним.

Правова підстава: ст. 42х Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» від 12 березня 2022 р. (Вісник законів за 2025 р., поз. 337, зі змінами і доповненнями).

23) Що потрібно, щоб оформити посвідку на проживання CUKR?

Щоб подати заяву про посвідку на проживання CUKR, необхідно одночасно виконати такі умови:

- бути громадянином України або членом сім'ї громадянина України (наприклад, чоловіком або дружиною),
- законно перебувати в Польщі у зв'язку з користуванням тимчасовим захистом,
- станом на 4 червня 2025 р. мати номер PESEL зі статусом UKR,
- у день подання заяви мати номер PESEL зі статусом UKR на підставі дійсного актуального проїзного документа, пред'явленого в будь-якій гміні,
- мати безперервний статус UKR щонайменше протягом 365 днів.

Подання заяви про видачу посвідки на проживання CUKR можливе **виключно в електронній формі** і лише тоді, коли дані, внесені до реєстру PESEL, є повними. Цей процес відбувається шляхом входу до системи «Модуль обслуговування справ» (MOS) через **login.gov.pl**, потім заповнення формуляра **заяви про видачу посвідки на проживання**, а наприкінці – **електронного підписання заяви**, для чого **необхідно мати довірений профіль (Profil Zaufany)**, кваліфікований електронний підпис або особистий підпис.

До заяви необхідно додати:

- актуальну **фотографію** в цифровому форматі, що відповідає визначеним вимогам, зокрема без фону, у визначеному форматі,
- **підтвердження здійснення платежу** (скан документа або електронне підтвердження переказу): оплати в розмірі 100 злотих за видачу посвідки на проживання та гербового збору в розмірі 340 злотих за надання дозволу на тимчасове перебування.

Подання заяви про посвідку на проживання CUKR можливе з **4 травня 2026 р.**

24) Які документи необхідно підготувати для подання заяви про посвідку на проживання або статус CUKR для дітей, які в'їхали до Польщі до досягнення 12-річного віку, та який мінімальний строк дії закордонного паспорта дитини вимагається?

Якщо неповнолітня дитина в'їхала на територію Республіки Польща до досягнення 12-річного віку та користується на цій території тимчасовим захистом (статусом UKR), то для подання заяви про видачу посвідки на проживання в реєстрі Міністра цифровізації повинні міститися:

- **відбитки папілярних ліній** (відбитки пальців) або інформація про фізичну неможливість взяття відбитків, або інформація про тимчасову неможливість взяття відбитків (двічі, причому принаймні одна спроба взяття відбитків папілярних ліній повинна була відбутися не раніше ніж у період від 1 липня 2024 р.) – якщо дитина досягла 6-річного віку (з моменту досягнення дитиною 6-річного віку виникає обов'язок доповнити дані відбитками папілярних ліній шляхом подання заяви про доповнення даних). Правова підстава: ст. 32 Закону «Про внесення змін до Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» від 15 травня 2024 р. та деяких інших законів» (Вісник законів, поз. 854) у зв'язку зі ст. 42г ч. 2 п. 2 літ. а Закону від 12 березня 2022 р. «Про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї держави» (Вісник законів за 2025 р., поз. 337, зі змінами і доповненнями);
- **зразок власноручного підпису** (за винятком випадку, коли відповідна особа не може поставити підпис – наприклад, через хворобу або інвалідність) – якщо дитина досягла 12-річного віку (з моменту досягнення дитиною 12-річного віку виникає обов'язок доповнити дані зразком власноручного підпису шляхом подання заяви).
- **Дійсний проїзний документ** (закордонний паспорт) необхідний для внесення даних до реєстру PESEL та для пред'явлення під час отримання посвідки на проживання. Натомість немає вимог щодо того, скільки років наперед проїзний документ повинен бути дійсним.

25) Як можуть легалізувати перебування в Польщі особи, які не можуть працювати або не можуть знайти роботу? Чи можуть особи пенсійного віку або особи з інвалідністю клопотати про карту CUKR, якщо вони не працюють?

Питання працевлаштування не є чинником, який впливає на рішення про видачу посвідки на проживання CUKR. **Немає протипоказань, щоб як особи пенсійного віку, так і особи з інвалідністю могли клопотати про карту CUKR.** Водночас іноземець, який планує залишитися в Польщі, повинен мати стабільний дохід, що забезпечує засоби до існування. **Посвідка на проживання CUKR гарантує законне перебування, однак не пов'язана з жодною надзвичайною підтримкою, окрім тієї, що загалом належить усім особам, які проживають у Польщі.**

26) Чи зможе особа пенсійного віку, яка не має навичок користування комп'ютером і не має довіреного профілю, подати заяву про посвідку на проживання CUKR, якщо подання буде можливе виключно в електронній формі? Чи передбачено винятки для таких осіб?

Спосіб подання заяви є однаковим для всіх заявників. **У цьому процесі можна отримати підтримку працівників воєводських управлінь, неурядових організацій, а також у межах проєкту «Разом до незалежності».**

27) Де я отримаю допомогу в легалізації перебування? Хто може мені допомогти?

Безоплатна допомога в процедурі легалізації перебування надається в межах проєкту «Разом до незалежності», що реалізується Міністерством внутрішніх справ та адміністрації разом із партнерами, тобто **Польським Червоним Хрестом (РСК) та Фондом «Польський центр міжнародної допомоги» (РСРМ).** Кожен бенефіціар цього проєкту може скористатися професійною підтримкою персоналу проєкту. Також буде продовжено навчання у сфері легалізації перебування на території Республіки Польща.

28) Чи можна буде виїжджати з Польщі після подання заяви про посвідку на проживання CUKR?

Подання особою, яка користується тимчасовим захистом і має номер PESEL зі статусом UKR, заяви про посвідку на проживання CUKR не позбавляє її цього

статусу, що на практиці означає, що **такий іноземець може залишити територію Республіки Польща, однак на строк не довший ніж 30 днів.**

29) Чи перебування на статусі UKR та перебування на підставі посвідки на проживання CUKR буде повністю зараховуватися до 5 років законного перебування за умови, що особа протягом усього цього періоду працювала та сплачувала всі внески, щоб у майбутньому мати можливість клопотати про карту резидента?

Відповідно до позиції Голови Управління у справах іноземців, яку було рекомендовано воєводам для застосування, період перебування іноземця на території Республіки Польща в межах **користування тимчасовим захистом** (період зі статусом UKR) **не зараховується до 5-річного періоду**, про який ідеться у ст. 211 ч. 1 Закону «Про іноземців».

Натомість перебування на території Республіки Польща **на підставі посвідки на проживання CUKR уже буде зараховуватися до 5-річного періоду** перебування, необхідного для отримання дозволу на перебування довгострокового резидента Європейського Союзу.

30) Посвідка на проживання чи карта CUKR: що буде кращим вибором для жінок із дітьми, які навчаються в школі?

Легалізація перебування через отримання карти CUKR за передбаченою процедурою є простішою і швидшою, ніж отримання стандартної посвідки на проживання. Тому **рекомендується, щоб усі особи, які виконують умови для отримання посвідки на проживання CUKR, скористалися цією можливістю легалізації перебування.**

31) До якої дати потрібно подати заяву про посвідку на проживання CUKR, щоб законно перебувати в Польщі із законним доступом до роботи? На який строк можна отримати карту?

Відповідно до чинного правового стану заяви про посвідку на проживання CUKR необхідно подати до **4 березня 2027 р.** Заявник повинен мати **актуальний номер**

PESEL зі статусом UKR, щоб мати можливість подати заяву. Посвідка на проживання CUKR видається на строк 3 роки.

32) Чи можна отримати підтримку для покриття витрат на проживання для осіб, які є непрацездатними (осіб пенсійного віку та осіб з інвалідністю)?

Особи зі статусом UKR, які:

- **мають рішення про інвалідність** або помірний чи значний ступінь інвалідності, або рівнозначне рішення, підтверджене польським документом, що підтверджує наявність рішення,

- **досягли 60-річного віку (жінка) або 65-річного віку (чоловік)**, якщо вони не отримують польської пенсійної виплати, не працюють, не мають на території Республіки Польща повнолітніх дітей, онуків або інших низхідних родичів, на яких покладено аліментний обов'язок,

і які **не здатні самостійно забезпечити собі проживання**, можуть отримати допомогу у вигляді колективного розміщення разом із харчуванням протягом усього дня, організовану в межах системи підтримки, що надається Міністром сім'ї, праці та соціальної політики.

33) Я мати з 3 дітьми, чи після 30 червня 2026 р. я зможу проживати в об'єкті колективного розміщення на комерційних умовах?

Особи, які не належать до вразливої групи, після 30 червня 2026 р. **зможуть проживати в об'єкті колективного розміщення** (якщо об'єкт пропонує таку можливість) **виключно на комерційних умовах**, узгоджених із власником об'єкта. У таких ситуаціях особа **повністю покриває вартість свого проживання**.

34) Хто звільняється від обов'язку сплачувати за проживання та харчування в об'єктах колективного розміщення?

Від обов'язку сплачувати за проживання та харчування в об'єктах колективного розміщення **звільняються особи, які належать до вразливих груп.** 3 5

березня 2026 р. особою, що належить до вразливої групи, вважається особа, яка виконує принаймні одну з наведених нижче умов:

- 1) має рішення про інвалідність або помірний чи значний ступінь інвалідності, або рівнозначне рішення, або є опікуном такої особи і не отримує допомоги по догляду;
- 2) досягла:
  - а) у випадку жінок – 60-річного віку,
  - б) у випадку чоловіків – 65-річного віку,– якщо не отримує польської пенсійної виплати, не працює і не має на території Республіки Польща повнолітніх низхідних родичів (дітей або онуків), на яких покладено аліментний обов'язок;
- 3) є вагітною жінкою або особою, яка виховує дитину віком до 12 місяців разом із цією дитиною, на підставі наданих документів;
- 4) є особою із закордонної інституційної форми альтернативної опіки;
- 5) є особою безпосередньо після госпіталізації, що фінансувалася Національним фондом здоров'я і тривала щонайменше 7 днів, але не довше ніж до припинення причини, яка була підставою для госпіталізації.

Допомога в забезпеченні проживання та харчування може бути також надана іноземцю, який **зазнав поранень унаслідок воєнних дій**, що ведуться на території держави або географічної території, якої стосується рішення Ради Європейського Союзу, що встановлює існування масового напливу переміщених осіб, який не відповідає умовам щодо законного в'їзду на територію Республіки Польща та **якого було перевезено до Польщі з метою надання медичних послуг**. На попередніх умовах допомога у проживанні та харчуванні до 30 червня 2026 р. належить також особам, які 4 березня 2026 р. перебували в об'єктах колективного розміщення.

35) Чи повинна мати з інвалідністю з кількома дітьми платити за перебування в об'єкті колективного розміщення?

Мати зі статусом UKR, яка має рішення про інвалідність або помірний чи значний ступінь інвалідності, або рівнозначне рішення, підтверджене польським документом, **звільняється від сплати за проживання та харчування в об'єкті**

колективного розміщення. Від оплати може бути звільнений також її опікун, якщо він не отримує допомоги по догляду. Натомість її діти, якщо вони самі не виконують принаймні одну з умов, визначених для вразливих груп, зможуть проживати в об'єкті колективного розміщення (якщо об'єкт пропонує таку можливість) **виключно на комерційних умовах** (платно), узгоджених із власником об'єкта.

36) Чи допомога по догляду зараховується як дохід під час розрахунку оплати за перебування в об'єкті колективного розміщення?

Громадянин України, який перебуває на території Республіки Польща та отримує допомогу по догляду, **не має права на проживання та харчування в об'єкті колективного розміщення.**